

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY VI : NÚM. 55

SETMANARI MALLORQUI
Inca, 2 de Febrer 1924

Redacció i Administració
Murta, 5. - Inca.

Les Conferències del Círcol d'Obrers Catòlics

La del Rnt. P. Pere J. Cerdà

El Círcol d'Obrers Catòlics, la societat incansable per tot lo que té caire de cultura, enguany, com moltes altres temporades desde la seua fundació, ha treballat per organitzar un nou cicle de conferències.

Es altament encoratjador pels elements de la societat, que sens perdre punt treballien en la formació del poble per la oratòria, el magnífic aculliment amb que han estat rebudes les d'enguany. No deixa de ser també plè d'esperança per la pàtria inquera.

Si ens fixam en uns quants anys anteriors en que la Casa organitzava els seus cicles de conferències, sentirem encara el fred de la desanimació i apatia amb que el poble mirava una obra de tanta importància. Mes avui ja no es així. Aquell públic escàs, compost en la seva majoria per element femení, s'ha transformat en un altre públic més general i principalment d'homes, que s'acosta afanyós a escoltar al qui sab i al qui pot ensenyar.

Hem de creure en la molta importància de l'escola. Però aquesta limita la seva influència a l'infància. La gent feta, l'obrèr, l'industrial, el pare de família, no pot rebre ja els beneficis que en ella se donen i se troba moltes vegades falt de guia, d'experièn-

cia, de sentit comú per lluitar amb el mèdi que el rodetja.

Per això l'importància de l'escola per l'infància la tè un cicle de conferències pels majors.

I aquesta importància augmenta quand l'organizador del programa, respira un ambient bò i sà, com passa en el Círcol, que no sols no s'aparta dels bons principis, sinó que conte amb elements didàctics ben valiosos.

Inicià el cicle d'ara, el Rnt. D. Juan Arjona, capellà del Regiment, donant la 1.ª i la 2.ª conferència amb tota la força i tot el pateticisme que pot imprimir un que sia, com ell és, orador i sacerdot i soldat al parlar de religió i de pàtria.

La 3.ª de les conferències ha corregut a conte del Rnt P. Pere J. Cerdà, quin nom com a conferenciant no necessita alabances ni recomenacions.

El seu criteri tots el coneixem. Si anau a sentir-lo eus compenetrau de tal manera amb les seves tesis que sembla que de tot lo vos explica no necessita presentar proves d'afirmació, perquè sens elles ja estau conformes i convençuts, de tal manera van paraleles les seves idees amb la realitat i amb la veritat.

El seu estil, ameníssim, és el del conferenciant model. Pausadament, sens afany de lluir-se, va desenvoltant el tema, i amb tant de pler l'escoltau que, al ser al ter-

me, sembla que encara comensa, puis el temps vos ha passat sense notar-ho.

Dins una modèstia que el caracteriça vos parla sense afany de premi, allunyant-se sempre de preparar parrafades brillants que recullin aplaudiments. I lo mes bell ès que moltíssimes d'elles, que per la seva naturalesa deurièn acabar-se valentes, amb habilitat d'oratória, sab forja-rlas de tal manera que fa impossible l'esclat, forçant el desig de l'auditori amb qui tant bé ha sabut compenetrar-se.

L'èxit de la seva dialèctica es un èxit real. S'aplaudeix la seva forma amb aprovació general que sols se manifesta per una profunda satisfacció retratada en els rostres dels oients. Les explosions de l'entusiasme perteneixen tan sols al seu fondo per la convicció que aporta als esperits la seva enlairada intel·ligència.

I tant pel seu fondo com per la seva forma, bé podem afirmar que el qui sols ha sentit el P. Cerdà damunt la trona no el coneix. Es en les conferències on surt ben manifesta la seva psicologia.

Tot el que dèim d'ell va patentizar-ho diumenge passat.

Analisa en una hora i vint minuts un tema ben sugestiu per cert: *Un problema vital (educació)*.

Comensa fent notar la mania que avui hi ha amb l'analfabetisme i la tendència general a anular-lo.

Mes, ès una equivocació, diu, esperar-ho tot del sabre lletra, puis que no depèn d'aquesta tota la felicitat. Presenta la data personal d'una dòna desgraciada i instruida i que lletgeix En Dumas i una altre dòna que ès ditxosa i no sab llegir.

Això ens diu que l'instrucció ès una espasa de dos tals de la qual tant s'en poden aprofitar pel bé com pel mal.

Hi ha lletres i lletres, diu el conferenciant. I ens fa veure i analitzar les lletres que són un adornament de l'instruit, les lletres que milloren les arts i les professions, les lletres que eleven la voluntat i el cor, i

finalment, les que destrueixen, enverinen, maten, que s'escampen per tot arreu, facilitades per llibreters inhumans que les despaxen, quand no voldrien veurer-les en mans d'una filla seva.

Fa ressaltar l'importància de l'intervenció de les lletres, així com les ha fetes intervenir En Mussolini dins l'Italia.

Passa després a estudiar l'escola fent anàlisis de les matèries ensenyades en ella. Sintetisant-les després, arriba a establir que la nostra escola pot instruir, però no educar, perque educar ès formar l'homo conforme el dret i la justícia, ès ensenyar-lo a vencer ses passions i formar sa voluntat i tot això està fora de l'acció de les lletres, per quand ni l'influència de la gramàtica, ni la geografia etc. conduiran per si soles l'homo a la educació.

Educator es formar la voluntat. Importa idò diu preparar l'homo per la vida i això abraça la formació completa i acabada. L'instrucció serà indubtablement una part de l'educació, però l'educació ès el tot.

Passa després a estudiar d'on neix la educació, fent notar que el seu origen ès la moral però la moral divina, no la moral humana sense Deu.

La moral necessita sanció, car sense aquesta, i faltarà l'estímul per esser seguida. Presenta cassos de la vida pràctica que corroboren aquesta afirmació.

En la darrera part de la conferència, el P. Cerdà, s'entretengué en estudiar les dues coses que considera necessàries perque se resolgui el secret de l'èxit.

Aquestes són el mestre i l'amor al nin.

El mestre diu ès precis que sia un sant, ès precis que se manifesti virtuós, exemplar car de l'exemple depèn el deixeble. Fa ressaltar l'etimologia de la paraula *pedagog* i l'alta missio i responsabilitat del mestre.

Però no basta un mestre bò, ès precis que sàbiga estimar, puis l'amor es lo principal, ell es tot. *Ama et fac quore*, estima i fes lo que vulguis.

Bons són els sistemes d'ensenyança i el material, però és una equivocació esperar res d'aquets si el mestre hi fa falta.

Diu que no és precis cercar a l'extranger lo que noltros tenim a Espanya i mos presenta com a models el P. Manjon i D. Manuel Siurot.

Fa ressaltar que els americans i els alemanys enviaren alumnes normalistes a estudiar les escoles de l'Avemaria que En Manjón tenia montades a Granada.

Acaba esperançat en que la nostra ensenyança podrà esser la millor del món.

El Pare Cerdà va esser ben aplaudit i fins interromput a vegades en les seves frasses.

El cycle de conferencies anirà seguint cada diumenge, durant tots els Darrers dies continuant-se fins per la Corema.

Oradors versats en la matèria trataràn temes importantíssims de Higiene, Educació, Astronomia, Art antic, Espiritualitat etc.

També la comissió organitzadora trebaia perque algunes de les conferencies que se aniràn donant, puguen esser ilustrades amb projeccions. — Ll. M.^a D.

DESIG ETERN

De l'existència en l'ardorós migdia
vaig encontrar la font més delitosa;
i un taronger de fruita saborosa,
i una jove d'estranya galania.

Aufegant la calor que m'encenia,
la carretera vaig seguir polsosa,
diguem que l'esperança venturosa
que altres vergers millors encontraria.

I he seguit; i ma peja fatigada
m'ha duit al fons d'una Tebaida muda;
i la vida me sent enmatzinada

per la set d'aquella aigua no beguda
pel desig de la fruita no tastada,
pel record d'un amor desconeguda

† MIQUEL S. OLIVER.

Cronica d'Inca

Dia 27.—Lletgim que don Antoni Reus (a) Seda, és elegit diputat pel partit d'Inca, per disposició governativa en lo renovallament de personal de la Diputació de Balear.

—A la esglèsia de Sant Bartomeu se acaben les coranthes dedicades a Santa Paula per les religioses gerònies. Els sermóns los ha fets Mn. Antoni Rosselló.

—A la Parròquia es fa la festa de Sant Antoni Abat, predicant-hi el Pare Cerdà.

Dia 18.—Per haver ascendit el jutge de Primera Instància del Partit, don Lluís Diaz Rodriguez, avui parteix a son nou destí. A la Estació acudiren a despedir-lo tot el personal de la Cúria i moltes altres persones representatives de la societat Inquera.

Dies passats ja fonc obsequiat amb un esplèndid dinar d'homenatges per sos amics i curials.

—El Rnt. Pare Cerdà dona la tercera conferència de la tongada en el Circol d'Obrers Catòlics. A un altre lloc d'aquest número s'en parla llargament.

Dia 31.—En la sessió de l'Ajuntament es revoten els càrrecs que dijous passat no quedaren definitius. Surten elegits: per Batle, don Miquel Amengual Ferrer, per la primera tenència don Ramón Reus Campins, per la segona, don Juan Gelabert Beltrán, que s'haurà de tornar votar per no tenir majoria absoluta, i per la tercera tenència, don Miquel Mir Jaume.

—Es troba restablida la senyora Esposa del Notari don Manuel Cerdó de la greu malaltia que ha tenguda, de lo que nos alegrem ferm.

—En nostra ciutat hi ha força de dengas; però és de caràcter benigne, generalment tots el qui el tenen sols han de fer llit un perei de dies i tornen estar bons.

—El bessò es paga a 125 pessetes el quintà.

PENSAMENS

Els grans homes se fan el seu propi pedestal: el prevenir s'encarrega de construir la estatua.—*Franklin*.

Res aixuga més aviat que una llàgrima.

Bolletí de L'HARPA D'INCA

La Junta Directiva ha acordat que l'Harpa doni, un dia del febrer, un gran concert en obsequi de les famílies dels protectors i orfeonistes. En aquest fi l'Orfeó prepara una partida de cançons noves per poder extrenar aquell dia. L'Orfeó se presentarà reforçat amb un nou element que ha adoptat, amb una corda de veus mixtes que hi fan un bo de no dir.

† NOSTROS AMICS DIFUNTS

Ha mort sa Madona del celler de Can Vich, Donya Maria Janer viuda de Salas, a l'edat de 77 anys, havent rebuts els sacraments de la Església.

Era, la difunta, mare de numerosa família que va saber agombolar i educar cristianament en ses virtuts religioses i casolanes que distingia la nostra antiga pegasia.

Rèbia sa distingida família nostro afectuós condol, especialment son fill don Francesc Salas, Mestre Nacional de Lloseta, per la pèrdua d'un ser tant bo i benvolgut.

L'honor Juan Duràn, germà del nostre Director, plora la mort de una preciosa nina de dos anys, que ha volat placidament al cel.

La glòria de l'angelet servesca de consol a sos pares.

A l'avansada edat de 97 anys ha mort donya Francin'Aina Maimó Muntaner, viuda de Llobera. Li deien *la viuda Fogarada*, a seques, i motiu que hi havia per dir-le'hi, puis duia de viudedat 76 anys, els quals ha consagrat a la vida de pietat.

Donam el pesabé a sa família.

DIETARIOS DE 1924

SE VENEN AN AQUESTA IMPRENTA

Garbes i Gavalles

L'HOME MÉS GRAN DE CADA

SEGLE, SEGONS ELS IANQUIS

No és empresa fàcil elegir i classificar els vint homes més grans que hi ha hagut en els vint segles de cristianisme, un per cada cent anys; però una comissió de personatges nordamericans i protestants, per suposat, i amb objecte de col·locar en la Catedral de Sant Joan de Nova York, les corresponents estàtues, ha estudiat i dictaminat sobre el particular. Resulten, fins al segle XX inclusiu, per aquest orde: Sant Pau, Sant Justí, Sant Climent d'Alexandria, Sant Atanasi, Sant Agustí, Sant Benet, Sant Gregori el Gran, Carles Martel, Carlemany, Alfred el Gran, Godofred de Bouillon, Sant Bernat, Sant Francesc d'Assís. En segle XV, Cristòfol Colom; en el XVII per a ells no pot ser altre que Washington. El lloc corresponent al segle XX, queda buid, esperant l'aparició en la història de l'home més gran que vagi a ocupar-lo, per elecció ianqui.

EL JUDICI DE DÉU

Excelsior ha publicat recentment la següent sensacional notícia, que reproduïm per esser d'interès i de gran eficàcia per a infondre el sant temor de Déu. «Durant la celebració de la vista d'una causa davant el Tribunal de Feldekirch (Tirol) es desenrotllà un succés emocionant: Un individu anomenat Strumer, que comparaixia davant els jutges per trobar-se acusat d'haver enverinat a la seva muller per a cobrar l'import d'un segur de vida, acabà la seva defensa, dient: «Que Deu totpoderós em mati ara mateix, si som culpable del crim que se m'imputa». Apenes pronunciades les terribles paraules, l'acusat semblà vacilar, desplomant-se a terra. Amb tota urgència fou avisat un metge. Acudí pressurós el facultatiu i reconagué a Strumer, però no pogué fer altre cosa que certificar la mort. La impressió produïda per aquest succés, en quants el presenciaren, fou intensíssima.

l'anomalia havia sempre imperada en ell desde el temps més antics. Presenta, per això cassos desde els distints pobles de l'antiguedat fins a lo que passa avui.

Passà a considerar el joc davant la ciència, mostrant que la sort, que crèim tan amiga de l'atzar, té les seves lleis, demostrades pels grans matemàtics, quines demostracions acaben sempre en que el jugador es conduit a fracassos complets, deixant sempre la sort a part de la Banca.

Presenta dates de les enormes cantitats que se liquiden a Montecarlo i dels efectes que, allà, el joc aporta als seus devots.

Al considerar-lo davant la moral, fa veure com per medi del joc, el jugador se serveix d'uns dobbers, d'un temps; d'unes energies que no li perteneixen, mentrestant s'envileix amb la blasfèmia, la locura i el robo.

Acaba diguent que devem jugar; i no jugar, jugar quant sia lícit i profitós i no jugar en els demés cassos, a fi de treure de noltros homos robusts de cos i esperit.

Bolletí de L'HARPA D'INCA

Diumenge passat L'Harpa celebrà sa reunió anyal amb el fi de donar compte de l'exercici pecuniari de 1923.

El Secretari lletgí el balanç, que dona el següent ressum.

Entrades en tots conceptes	1933'69
Sortides " "	1739'75
Existència	193'94

Hi ha unes dates que són ben afalagadores; han entrat en concepte de protecció 715 pessetes, recaudades de protectors, subvenció del Municipi i donatius de la Loteria.

En retribució de funcions religioses de Inca i altres pobles han entrat 320 pessetes de lo que estam agraïts al Clergue que així nos ha favorit.

Assistiren a la reunió els orfeonistes i uns pocs protectors, cosa que varen plànyer, porque la seva presència hauria servit

d'estímul als cantaires i a la Direcció.

Alguns dels reunits s'estranyaren que el President declaràs que «l'Harpa d'Inca» pertenesqués al Círcol d'Obres Catòlics. Es lletgí l'acta de la constitució a on es descriu detalladament els treballs realitzats per la Junta Directiva del Círcol per la fundació de l'Orfeó, citant-se els acorts presos per ella.

Hem volgut publicar aquesta particularitat per fer desvaneixer els rumors que s'han escampats de que l'Harpa passaria sa residència a una altra societat.

L'Orfeó perteneix al Círcol. Es una fiola seva i no una alojada. Casi tots els protectors són socis de la casa, si be la societat li ha volgut donar una ampla autonomia i un caràcte general, i per això, li va donar el títol de «L'Harpa d'Inca», tot desitjant que fos obra de tots els bons inquers que estimen la cultura i les belles arts.

De nou invitam al poble d'Inca a la protecció de nostra massa choral, que si és una honra per la societat que li donà vida no ehu és manco per la ciutat que la sostén amb sos donatius i en sa joventut de bella feisor.

Cronica d'Inca

Día 2 de Febrer. — Rebem una atenta comunicació del Missè don Miquel Pujades Ferrer, fentnos a saber que ha sigut definitivament elegit Batle de la Ciutat i que se ofereix com a tal en tot lo que puga esser beneficiós per la població.

Amb respectuosa satisfacció tornant l'escomesa i felicitam el senyor Pujades com Autoritat i amic, i posam a la seva disposició les planes de «CA-NOSTRA» per tot lo que li puga interesar per fer obra de patriotisme i moralitat.

— An «El Centro Instructivo» es fa un ball de trajos. El Cronista passa per la plassa devers les nou i mitja del vespre i va veure que anaven a cercar les atletes amb auto, i allà molta de gent, principalment dones, que badocaven i vol-

taven els autos per veure els desfressos qui baixaven i... no'm sabem pus.

Dia 3.—A la festa de San Blai predica Mossèn Francesc Garau. Abans de l'ofici es fa la bendició de fruits i altres aliments. El capvespre acudí moltíssima de gent a les uncions de l'oli de Sant Blai i era el vespre ben tart i encara dos sacerdots donaven uncions.

—El Pare Cerdà fa un altre conferència i li pega sobre'l joc.

—A la «Constància» han introduït fer el ball a la primera nit. Ja que se balla, sempre és un atenuant fer-lo a les clares.

Dia 4.—Pren processori del Jutjat d'Inca, D. Josep Entrena Garcia, arribat fa pocs dies del Continent. Es vengut amb la seva família an a qui donam la benvenguda, desitjant que la seva estada entre nosaltres li sia agradable i que llur gestió sia profitosa pel partit judicial.

Dia 7.—El dijous d'avui és estat ben concorregut. El bessó se aguanta a les 125 pessetes el quintà.

—Cada dia hi ha gelades somerines que blanquetgen. Els dies són estirats i primaverals i la falta de pluges comensa a fer estar impacients els campers.

El Sr. Bisbe ha manat als sacerdots a resar a la missa l'oració de la pluja els dies que no e-hu empedesca la litúrgia.

—Anit en la sessió de l'Ajuntament se ha definida la segona tinència a favor de D. Juan Gelabert i el càrrec de retgidor interventor a favor don Francesc Melià.

El secretari ha donat lectura a un document del senyor Governador que falla favorablement el recurs posat pel Superior del convent Franciscà contra l'acort de l'Ajuntament que prohibeix als Franciscans tapar an el carrer de Sineu el passadis de la seva propietat.

El retgidor socialista, recapitoletjava i volia discutir la sentència de la Superioritat, que per cert està ben raonada. La Presidència tengué que retirar-li la paraula, afegint que l'Ajuntament podia acudir al tribunal Administratiu-Contenciós si se aporta ven noves dates que destruïssen els documents presentats a favor dels frares.

Quin alè més gros ha fet el Cronista davant aquest fallo! Tot duna ha quedat bò i sà de la *malaltia crònica* que sofria. Amb satisfacció heu fèim a sabrer a son antic company del Consistori, diagnosticador de la dolència i en aquella part

de públic que feia la rieta davant la gràcia socialista.

—Aquesta setmana s'han entregats a la Zona els quintos sorteats l'any passat per incorporar-se als diversos cossos de l'exèrcit de les Balears.

—Nos enteram que el nou Jutge, Sr. Entrena, està greument ferit degut a una topada feresta que tengué un auto a on anava i un carro per la carretera de Ciutat.

Molt planyem l'accident i ens alegrariem de rebre notícies del seu curament.

Garbes i Gavelles

¿QUE FAREM AMB NOSTRES FILLES?

Un periòdic americà obrí un concurs, el premi del qual s'adjudicaria al qui donàs la millor resposta a la pregunta que encapsala aquestes ratxes. Veis aquí la premiada: Donar-les una bona i completa educació religiosa i una bona i sòlida instrucció elemental. Ensenyar-les després a cosir, rentar, planxar, brodar, fer calsa i fer-se els propis vestits, així com cuinar i ser bones estalviadores. Dir-los que per economisar, és precís gastar menos de lo que es té, puis del contrari es va a la indigència i a la misèria. Que aprenguin a comprar, a fer el compte de la cuina i a dirigir els quefers de la casa. Fer-les comprendre que un jove honrat en mànegues de camia val més que una dotzena de *petimetres* idiotes i vanidosos. Després de tot això se les pot ensenyar el piano, la pintura, etc., però tenint present que aquestes arts són molt secundàries en la educació. Ensenyar-les a despreciar les vanitats a odiar el dissimular i el mentir.

EL CONSTRUCTOR

REVISTA MENSUAL DE VULGARIZACIÓN TÉCNICA

(Se ven an aquesta imprenta)

Tip. Durán.—Inca.